

በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ
የፌዴራል ጠቅላይ ፍርድ ቤት
ሰበር ሰሚችሎት

የሰ/መ/ቁጥር 205048

ህዳር 30 ቀን 2014 ዓ/ም

ዳኞች :- ብርሀኑ አመነው

ተሾመ ሽፈራው

ሀብታሙ እርቅይሁን

ብርሀኑ መንግስቱ

ነፃነት ተገኝ

አመልካች : ዮናስ ሰለሞን- ቀረቡ

ተጠሪዎች : ሸገር ብዙሀን ትራንስፖርት ድርጅት- ነ/ፈ አየለ ወርቁ ቀረቡ

መዝገቡ ተመርምሮ ተከታዩ ፍርድ ተሰጥቷል።

ፍርድ

ጉዳዩ በዲሲሊን ክስ ቀርቦ ሰራተኛው ከስራ እንዲሰናበት ከተወሰነ አሰሪው ሰራተኛው ከስራ የሚያሰናብተውን ጥፋት መፈጸሙን አውቋል ሊባል የሚችለው መቼ ነው? የሚለውን የአሰሪ እና ሰራተኛ ክርክር የሚመለከት ነው። ክርክሩ በተጀመረበት የፌደራል መጀመሪያ ደረጃ ፍርድ ቤት የአሁኑን አመልካች ከሳሽ ተጠሪ ደግሞ ተከላሽ በመሆን ተከራክረዋል።

አመልካች ሐምሌ 3 ቀን 2012 ዓ.ም. ጽፈው ባቀረቡት ክስ ስራ ሳይጠናቀቅ ባስ አቁመህ ሄደህል በማለት ተጠሪ በሚያዝያ 19 ቀን 2012 ዓ.ም. ከስራ አግዶኛል። እንደዚሁም የስምሪት ኦፊሰር ላይ ድብደባ ፈጽመህል በማለት ከ30 ቀን በላይ ታግጄ ከቆየሁ በኋላ ተጠሪ ከስራ አሰናብቶኛል። በመሆኑም ስንብቱ ህገወጥ ስለሆነ የተለያዩ ክፍያዎች ይከፈሉኝ በማለት ዳኝነት ጠይቀዋል።

ተጠሪም በሐምሌ 22 ቀን 2012 ዓ.ም. ጽፎ ባቀረበው መልስ አመልካች ከስራ በመቅረታቸው ምክንያት በተደጋጋሚ ማስጠንቀቂያ የተሰጣቸው ቢሆንም ባለመታረማቸው በሚያዝያ 19 ቀን 2012 ዓ.ም. ከስራ ታግደዋል። ሚያዝያ 15 ቀን 2012 ዓ.ም. በሰራተኛ ላይ ድብደባ በመፈጸማቸው የዲሲፕሊን ኮሚቴ አጣርቶ አመልካች ከስራ እንዲሰናበቱ የውሳኔ ሀሳብ አቅርቧል። ስለዚህ ጉዳዩ በ30 ቀን ይርጋ አይታገድም በማለት ተከራክሯል።

ጉዳዩን በመጀመሪያ የተመለከተው የፌደራል የመጀመሪያ ደረጃ ፍርድ ቤት የግራ ቀኙን ምስክር ሰምቶ በአዋጅ ቁጥር 1156/11 አንቀጽ 27/3 አሰራው ውል የሚያቋርጥበት ምክንያት መኖሩን ካወቀ ከ30 ቀናት በኋላ የማሰናበት መብቱ በይርጋ የሚታገድ መሆኑን ይገልጻል። አመልካች ጥፋት ፈጸሙ ከተባለበት ከሚያዝያ 19 ቀን 2012 ዓ.ም. ጀምሮ የመስሪያ ቤቱ ኃላፊ እስከፈረመበት ሰኔ 20 ቀን 2012 ዓ.ም. ድረስ ያለው ቀን ሲቆጠር 61 ቀን በመሆኑ እና የመስሪያ ቤቱ ሃላፊ የፈረመውም የዲሲፕሊን ኮሚቴ ውሳኔ ከሰጠ የ30 ቀን ካለፈ በኋላ በመሆኑ ስንብቱ ህገወጥ ነው። በመሆኑም ተጠሪ ለአመልካች ውዝፍ ደመወዝ ከፍሎ ወደስራ ይመልሳቸው በማለት ወስኗል።

ተጠሪ በዚህ ውሳኔ ላይ ለፌደራል ከፍተኛ ፍርድ ቤት የይግባኝ ቅሬታ አቅርቦ ግራ ቀኙ ከተከራከሩ በኋላ የሰራተኛው ጥፋት በዲሲፕሊን ኮሚቴ የሚጣራ ከሆነ አሰራው ጥፋት መፈጸሙን አውቋል ሲባል የሚችለው በዲሲፕሊን ኮሚቴው ጥፋተኛ መሆኑ ከተረጋገጠ ጊዜ ጀምሮ መሆን እንዳለበት በፌደራል ጠቅላይ ፍርድ ቤት ሰበር አሚ ችሎት በመዝገብ ቁጥር 53358 የህግ ትርጉም ተሰጥቶበታል። በድርጅቱ የህብረት ስምምነት መሰረት ጥፋተኝነት የሚረጋገጠው በዲሲፕሊን ኮሚቴ ውሳኔ ብቻ ሳይሆን የመስሪያ ቤቱ የበላይ ሃላፊ ሊያጸድቅ እንደሚገባ ተመልክቷል። ስለዚህ የመስሪያ ቤቱ የበላይ ኃላፊ የዲሲፕሊን ኮሚቴው ውሳኔ ከጸደቀ ጀምሮ ሲቆጠር የ30 ቀን አልፏል ማለት ስለማይቻል ስንብቱ ህጋዊ ነው በማለት የሰበር ፍርድ ቤትን ውሳኔ ሽሯል።

አመልካች በመጋቢት 22 ቀን 2013 ዓ.ም. የተጻፈ የሰበር ቅሬታ ያቀረቡት ይግባኝ ሰሚው ከፍተኛ ፍርድ ቤት የሰጠውን ውሳኔ በመቃወም ለማሳረም ነው። የቅሬታው ይዘት በፌደራል ጠቅላይ ፍርድ ቤት ሰበር ሰሚ ችሎት መዝገብ ቁጥር 53358 የህግ ትርጉም የተሰጠው የማጣራት ሂደት የሚያስፈልገው ጥፋት ሲፈጸም ነው። አመልካች ፈጽመሀል የተባልኩት ጥፋት በአለቱ በአሰሪ የሚታወቅ በመሆኑ ማጣራት የሚያስፈልገው አይደለም። ስለዚህ የይርጋ ጊዜ ሲቆጠር የሚገባው ጥፋቱ ተፈጸመ ከተባለ ጊዜ ጀምሮ ሊሆን ይገባል። ይርጋው መቆጠር ያለበት የዲሲፕሊን ኮሚቴ ከወሰነ በኋላ ነው ቢባል እንኳን የበላይ ሀላፊው ውሳኔውን እስኪያጸድቀው ሊጠበቅ አይገባም። በመሆኑም የፌደራል ከፍተኛ ፍርድ ቤት ውሳኔ ተሽሮ የፌደራል መጀመሪያ ደረጃ ፍርድ ቤት ውሳኔ ይጽናልኝ የሚል ነው።

የሰበር አጣሪ ችሎትም የአመልካችን የሰበር ቅሬታ መርምሮ ይርጋው መቆጠር የሚጀምረው ከሚቴው ውሳኔ ከሰጠበት ቀን ጀምሮ ነው ወይስ የኮሚቴ ውሳኔ በኃላፊው ከጸናበት ጊዜ ጀምሮ ነው? የሚለውን ነጥብ ለማጣራት ያስቀርባል በማለት ተጠሪ መልስ እንዲያቀርብ ትእዛዝ ሰጥቷል።

ተጠሪ በሰኔ 22 ቀን 2013 ዓ.ም. ጽፎ ባቀረበው መልስ በድርጅቱ የህብረት ስምምነት መሰረት አመልካች ጥፋተኛ መሆኑ በዲሲፕሊን ኮሚቴ ተረጋግጦ በበላይ ሃላፊ ውሳኔው ከጸደቀበት ጀምሮ የ30 ቀን የይርጋ ጊዜ ሊቆጠር ይገባል። ከዚህ ጋር በተያያዘም በፌደራል ጠቅላይ ፍርድ ቤት በሰበር ሰሚ ችሎት በመዝገብ ቁጥር 53358 የህግ ትርጉም ተሰጥቶበታል በማለት ተከራክሯል።

አመልካች በሐምሌ 7 ቀን 2013 ዓ.ም. የተጻፈ የመልስ መልስ በማቅረብ የሰበር ቅሬታቸውን አጠናክረዋል።

የክርክሩ አመጣጥ ከላይ የተመለከተው ሲሆን እኛም የግራ ቀኙን ክርክር ያስቀርባል ሲባል ከተያዘው ጭብጥ አንጻር በሰበር ፍርድ ቤት ከተረጋገጠው ፍሬ ነገር እና ከተገቢው ህግ ጋር በማገናዘብ እንደሚከተለው መርምረናል።

እንደመረመርነው አመልካች ፈጽመዋል የተባለውን የሰራተኛ ድብደባ አለመፈጸማቸውን ክደው የሚያቀርቡት መከራከሪያ የለም። የስራ ውል ከመቋረጡ በፊት በድርጅቱ ህብረት ስምምነት መሰረት መጀመሪያ ጥፋቱ በዲሲፕሊን ኮሚቴ ተጣርቶ ውሳኔ መሰጠት እንዳለበት እና የዲሲፕሊን ኮሚቴው ውሳኔ በሀላፊ ሊጸድቅ እንደሚገባ በሰበር ፍርድ ቤቶች የተረጋገጠ ጉዳይ ነው። አመልካች አጥብቀው የሚከራከሩት ድርጊቱ በተፈጸመ እለት ከስራ እንደሚያሰናብት የሚታወቅ ግልጽ ጥፋት በመሆኑ ከስራ ለማሰናበት በዲሲፕሊን ኮሚቴ ውሳኔ እስኪሰጥ እና የዲሲፕሊን ኮሚቴው ውሳኔ በኃላፊ እስኪጸድቅ ሊጠበቅ አይገባም። በመሆኑም የስንብት ደብዳቤ የተሰጠኝ በህጉ የተመለከተው የ30 ቀን ካለፈ በኋላ በመሆኑ ስንብቱ ህገወጥ ነው በሚል ነው። ተጠሪ በበኩሉ አመልካች የተሰናበቱት ለስንብት ምክንያት የሆነውን ድርጊት ከፈጸሙ ከ30 ቀን በኋላ መሆኑን ሳይክድ የስንብት ኮሚቴ ውሳኔ እስኪሰጥ እና የኮሚቴው ውሳኔ በተጠሪ ኃላፊ እስኪጸድቅ መጠበቁ ተገቢ መሆኑን ገልጾ ተከራክሯል።

በአዋጅ ቁጥር 1156/2011 አንቀጽ 27/3 አንድ አሰሪ ሰራተኛው በአዋጁ አንቀጽ 27/1 ላይ የተዘረዘሩትን ከስራ የሚያሰናብተው ድርጊት መፈጸሙን ካወቀ ከ30 ተከታታይ የስራ ቀናት በኋላ ከስራ የማሰናበት መብቱን እንደተወሰነ እንደሚቆጠር ያመለክታል። ከዚህ ድንጋጌ መገንዘብ የሚቻለው የ30 ቀኑ የጊዜ ገደብ የበአላት እና የእረፍት ቀናትን ሳይጨምር የስራ ቀን ብቻ እንደሚቆጠር እና ይህ 30 የስራ ቀን መቆጠር የሚጀምረው አሰሪው ድርጊቱ መፈጸሙን ካወቀበት ጊዜ ጀምሮ መሆኑን ነው። በተያዘው ጉዳይ ተጠሪ አመልካች ድብደባውን በፈጸመ እለት አላውቅም ነበር በሚል ያቀረበው ክርክር ካለመኖሩም በላይ በአመልካች ላይ የዲሲፕሊን ክስ ያቀረበው ተጠሪ በመሆኑ ድርጊቱ በተፈጸመ ቀን አመልካች መፈጸሙን ያቅ እንደነበር አመልካች ነው። ይሁን እንጂ በድርጅቱ የህብረት ስምምነት ጥፋተኝነት በዲሲፕሊን ኮሚቴ ተወስኖ በበላይ ሃላፊ መጽደቅ እንዳለበት ከተመለከተ አሰሪው ይህንን ሂደት ሳይከተል ድርጊቱ መፈጸሙን እንዳወቀ ሰራተኛውን ቢያሰናብት ስንብቱን ህገወጥ ያደርገዋል። አሰሪው ያለው አማራጭ ድርጊቱ መፈጸሙን ድርጊቱ በተፈጸመ እለት ቢያቅ እንኳን በጉዳዩ ላይ የዲሲፕሊን ኮሚቴ ውሳኔ እስኪሰጥ መጠበቅ ነው። አሰሪው ሰራተኛው በህብረት ስምምነት ያለውን መብት ለማክበር ጉዳዩ በዲሲፕሊን ታይቶ እስኪወሰን በመጠበቁ ሰራተኛውን ከስራ ሳያሰናብት የ30 ቀን የጊዜ ገደብ ቢያልፍ አሰሪው የማሰናበት መብቱን እንደተወሰነ

መቁጠር የአዋጅ ቁጥር 1156/2011 አንቀጽ 27/3 ድንጋጌ አላማ ነው ተብሎም አይገመትም። በእርግጥ የዲሲፕሊን ኮሚቴ አጣርቶ ከወሰነ በኋላ የመስሪያ ቤቱ ኃላፊ የዲሲፕሊን ኮሚቴ በወሰነ በ30 ቀን ውስጥ የዲሲፕሊን ኮሚቴውን ውሳኔ በማጽናት ወይም በመሻር ወይም በማሻሻል ሊወሰን ይገባል። ምክንያቱም የዲሲፕሊን ኮሚቴ አጣርቶ ከወሰነ በኋላ እንደገና የሀላፊውም ውሳኔ ሌላ ተጨማሪ ጊዜ እንዲወስድ ከተፈቀደ በአዋጁ አንቀጽ 27/3 የተቀመጠውን የጊዜ ገደብ አላማ የሚቃረን ይሆናል። በመሆኑም ጥፋቱ በዲሲፕሊን ኮሚቴ መጣራት እንዳለበት በህብረት ስምምነት ወይም በሌላ ሁኔታ ከተመለከተ በአዋጅ ቁጥር 1156/2011 አንቀጽ 27/3 የተመለከተው የ30 ቀን የጊዜ ገደብ መቆጠር መጀመር ያለበት የዲሲፕሊን ኮሚቴ ውሳኔ በሀላፊ ከጸደቀበት ሳይሆን የዲሲፕሊን ኮሚቴ ውሳኔ ከሰጠበት ቀን ጀምሮ ሊሆን ይገባል። ከዚህ ጋር በተያያዘ የፌደራል ጠቅላይ ፍርድ ቤት ሰበር ሰሚ ችሎት በመዝገብ ቁጥር 53358 የህግ ትርጉም ሰጥቶበታል።

ወደተያዘው ጉዳይ ስንመለስ የአመልካች ጥፋተኝነት በዲሲፕሊን ኮሚቴ ተጣርቶ ተፈርሞ የተጠናቀቀው በግንቦት 15 ቀን 2012 ዓ.ም. ነው። በተጠሪ የበላይ ኃላፊ የተፈረመው ደግሞ በሰኔ 20 ቀን 2012 ዓ.ም. ነው። ከግንቦት 15 ቀን 2012 ዓ.ም. ጀምሮ እስከ ሰኔ 20 ቀን 2012 ዓ.ም. ድረስ በተከታታይ ሲቆጠር 35 ቀን የሚሆን ቢሆንም በመካከል ቢያንስ 8 ቅዳሜ እና እሁድ የእረፍት ቀን የሚኖር በመሆኑ የስራ ቀን ብቻ ሲቆጠር ሃላፊው የዲሲፕሊን ኮሚቴውን ውሳኔ በማጽናት የወሰነው የ30 ቀን የጊዜ ገደብ ካለፈ በኋላ ነው ማለት አይቻልም።

ሲጠቃለል አመልካች በአዋጅ ቁጥር 1156/2011 አንቀጽ 27/1/ረ መሰረት ያለማስጠንቀቂያ ከስራ ሊያሰናብታቸው የሚችል ድርጊት መፈጸማቸውን ተጠሪ ድርጊቱ በተፈጸመ እለት ቢያውቅ እንኳን በድርጅቱ የህብረት ስምምነት ጥፋተኝነት የሚወሰነው በዲሲፕሊን ኮሚቴ ከተጣራና ከተወሰነ በኋላ መሆኑን እስከተመለከተ ድረስ በአዋጁ አንቀጽ 27/3 የተመለከተው የ30 ቀን የጊዜ ገደብ መቆጠር መጀመር ያለበት የዲሲፕሊን ኮሚቴ ከወሰነ ቀን ጀምሮ ሊሆን ሲገባ የስር ከፍተኛ ፍርድ ቤት የ30 ቀኑ መቆጠር መጀመር ያለበት የዲሲፕሊን ኮሚቴው ውሳኔ በኃላፊ ከጸደቀበት ቀን ጀምሮ ነው ማለቱ ተገቢ ባይሆንም የተጠሪ ኃላፊ ውሳኔውን ያጸናው የ30 ቀን የጊዜ ገደብ ሳያልፍ በመሆኑ ከውጤት አንጻር የሚያመጣው ለውጥ ስለሌለ የሚከተለውን ውሳኔ ሰጥተናል።

ውሳኔ

1ኛ. የፌደራል ከፍተኛ ፍርድ ቤት በመዝገብ ቁጥር 257967 በመጋቢት 06 ቀን 2013 ዓ.ም. የሰጠው ውሳኔ ጸንቷል።

2ኛ. በዚህ ፍርድ ቤት የተደረገው ክርክር ያስከተለውን ወጪ እና ኪሳራ ግራ ቀኙ የራሳቸውን ይመዝገቡ ተዘግቷል። ወደ መዝገብ ቤት ይመለስ።

የማይነበብ የአምስት ዳኞች ፊርማ አለበት ማ/አ

